

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 454/2020-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) o prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Čajakova 5, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 58/2003 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľov [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 58/2003 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 58/2003 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľom [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie každému v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré im je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný nahradiť sťažovateľom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 875,09 € (slovom osemstosedemdesiatpäť eur a deväť centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Danice Holováčovej, Čajakova 5, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 58/2003 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v napadnutom konaní okresného súdu sťažovatelia majú procesné postavenie žalobcov, ktorí sa žalobou z 3. apríla 2003 domáhajú proti žalovanému zaplatať nájomného za byt a za služby spojené s jeho užívaním v sume 1 671,99 € s príslušenstvom, o ktorej ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne rozhodnuté.

3. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 21 C 58/2003 z 24. októbra 2007 bolo v tejto veci meritórne rozhodnuté. Na základe odvolania podaného žalovaným bol uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 96/2008 z 9. júna 2008 rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2007 zrušený (okrem výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému a výroku o zamietnutí zaplatať sumy 17 392 Sk) a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

3.1 Po doplnení dokazovania bolo v tejto veci opätovne rozhodnuté rozsudkom okresného súdu sp. zn. 21 C 58/2003 z 26. mája 2009 tak, že žaloba sťažovateľov bola zamietnutá. Na základe odvolania podaného sťažovateľmi bol uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 362/2009 z 9. novembra 2009 opätovne zrušený rozsudok okresného súdu z 26. mája 2009 a vec bola znova vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v predmetnom uznesení uviedol, že nárok sťažovateľov je možné ustáliť len na základe znaleckého posudku.

3.2. Podľa pokynu krajského súdu bol uznesením okresného súdu sp. zn. 21 C 58/2003 zo 6. septembra 2010 ustanovený znalec na účely stanovenia výšky nájmu za obdobný byt v žalovanom období, na základe čoho bol vypracovaný znalecký posudok č. 15/2011 z 31. augusta 2011.

4. Sťažovatelia uviedli, že *„súd je... od roku 2010 nečinný a jeho úkony sú neefektívne... a to aj napriek tomu, že žalobcovia ho opätovne vyzývali k jeho činnosti. Vzhľadom k tejto kvalifikovanej nečinnosti porušovateľa boli oprávnení nútení podať sťažnosť predsedovi súdu na prieťahy v konaní, ktorá sťažnosť je zo dňa 15.06.2020.*

V sťažnosti oprávnení (sťažovatelia) vyčítali, že sa nejedná o právne, ale ani skutkovo náročnú vec, pričom porušovateľ napriek tomu od podania žaloby v apríli 2003 až doteraz, čo je viac ako 17 rokov po podaní žaloby, nebol schopný vec ukončiť meritórnym rozhodnutím. V danej právnej veci dochádza k zbytočným prietahom počas celého súdneho konania. Listom zo dňa 11.8.2020 im bolo doručené oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti vo veci sp. zn: 21C/58/2003 s výsledkom, že sťažnosť je dôvodná.

V postupe súdu sa tiež vyskytla neefektívna činnosť v podobe zrušených rozhodnutí a tiež sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti súdu.“.

5. Na základe už uvedeného sťažovatelia v petite navrhujú, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich v bode 1 uvedených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovatelia sa zároveň domáhajú, aby ústavný súd prikázal v napadnutom konaní okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa sťažovatelia domáhajú priznania finančného zadosťučinenia každému v sume 10 000 € a náhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 875,09 €.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľov

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. IV. ÚS 454/2020-17 z 22. septembra 2020 ju podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7. Na základe výzvy ústavného súdu predseda okresného súdu v podaní sp. zn. 1 SprV 606/2020 z 12. októbra 2020, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 14. októbra 2020, okrem chronológie úkonov v napadnutom konaní okresného súdu uviedol:

„Vychádzajúc z vyššie uvedeného som dospel k záveru, že už len samotná dĺžka konania, ktorá predstavuje viac ako 17 rokov je sama o sebe dôkazom neefektívneho

postupu súdu a porušením práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že rozhodnutia súdu boli dvakrát odvolacím súdom zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V postupe súdu som zistil aj určité časové úseky, kedy bol súd absolútne nečinný. K predĺženiu konania však prispeli aj strany sporu, keď pre ich neúčast' na pojednávaniach, resp. na ich žiadosť bolo niekoľko termínov pojednávanií odročených.“

8. Právny zástupca sťažovateľov v stanovisku z 30. októbra 2020, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedu okresného súdu, okrem iného uviedol, že „posudzujúc tvrdenia a stanoviska porušovateľa nesúhlasíme s jeho názorom, že k predĺženiu konania prispeli aj strany sporu svojou nečinnosťou na pojednávaniach, resp. ich žiadosťami o odročenie pojednávanií. Máme za to, že základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Niet pochýb, že súdne konanie vedie sudca, resp. senát príslušného súdu a ten je zodpovedný za vedenie konania, za jeho priebeh, za to aké návrhy pripustí do konania, ako dôkazy považuje za dôveryhodné a tiež aké prednesy, ale aj dôvody neúčasti na jednotlivých pojednávaniach považuje za zákonné a nevyvrátiteľné. Preto sme presvedčení, že prípadné ospravedlňovanie pojednávanií zo strany žalobcov, či žalovaných by nemal byť dôvod na prietahy v konaní a už vôbec nie v takom rozsahu v akom sa vyskytli v tomto konaní.

Máme tiež za to, že zákonný sudca disponuje všetkými zákonnými a účinnými prostriedkami, aby v prípade, že sudca vyhodnotí, že dochádza k častým a obštrukčným prietahom v konaní, môže zákonnými nástrojmi zasiahnuť a ďalší prietah v konaní zvrátiť. Preto nemožno prijať tvrdenie porušovateľa, že k predĺženiu sporu prispeli aj strany sporu neúčastou na pojednávaniach a odročovaním niekoľkých termínov pojednávania.“.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia v bode 1 uvedených práv sťažovateľov.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

14. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť okresného súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

IV. Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej (skutkovej) zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že prerokúvaná vec tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, a preto ju ústavný súd nepovažuje za právne zložitú. Vzhľadom na potrebu znaleckého dokazovania možno považovať prerokúvanú vec po skutkovej stránke

za zložitejšiu, pričom na túto skutočnosť ústavný súd nemohol neprihliadnuť pri určení výšky finančného zadost'učinenia. Zároveň ústavný súd konštatuje, že ani prípadná právna a skutková zložitosť veci nemôže žiadnym spôsobom ospravedlniť doterajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu vo veci samej, ktorá nie je právoplatne skončená ani po viac ako 17 rokoch od podania žaloby.

17. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietal konkrétne správanie s'ťažovateľov a iba všeobecne konštatoval, že účastníci konania, resp. ich právni zástupcovia sa nezúčastňovali nariadených pojednávaní alebo na ich žiadosť boli preročené niektoré nariadené pojednávania. Z obsahu vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že s'ťažovatelia, resp. ich právna zástupkyňa sa nezúčastnili 7 nariadených pojednávaní, ktoré z tohto dôvodu boli odročené alebo na ich žiadosť preročené (18. apríla 2007, 4. septembra 2007, 1. apríla 2009, 27. marca 2012, 27. februára 2013, 2. mája 2017 a 30. januára 2018), čo tiež prispelo k predĺženiu napadnutého konania okresného súdu. Okrem toho ústavný súd nezistil iné skutočnosti, ktoré by signalizovali nevykonanie okresným súdom alebo zákonom určených procesných úkonov či neposkytnutie potrebnej súčinnosti zo strany s'ťažovateľov alebo ich právnej zástupkyne.

17.2 Ústavný súd tiež pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania zákonom (napr. opravný prostriedok, námietky zaujatosti a pod.) spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv teda s'ťažovatelia neprispeli svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, avšak museli si byť vedomí toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia vo veci samej.

18. Skutočnosti uvedené v bode 17 ústavný súd zohľadnil pri určení výšky finančného zadost'učinenia.

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

20. Ústavný súd opätovne poukazuje na skutočnosť, že napadnuté konanie okresného súdu nie je právoplatne skončené ani po viac ako 17 rokoch od jeho začatia. Napadnuté konanie okresného súdu možno už len na základe dĺžky jeho trvania, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná, považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017). Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevymedzoval konkrétne časové úseky nečinnosti okresného súdu ani nepovažoval za potrebné konkrétne opisovať jeho neefektívnu alebo nesústredenú činnosť v napadnutom konaní.

21. Ústavný súd však upriamuje pozornosť na skutočnosť, že oba doterajšie rozsudky okresného súdu boli zrušené krajským súdom. Na základe toho bol okresný súd povinný postupovať tak, aby v čo najkratšej dobe splnil inštruktívne pokyny krajského súdu a odstránil vady, ktoré mu boli vytknuté. Napriek tomu okresný súd po zrušení (ostatného) rozsudku z 26. mája 2009 dosiaľ nerozhodol vo veci samej, čo predstavuje dobu viac ako 10 rokov.

22. Je zrejmé, že okresný súd nezvolil v napadnutom konaní taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia stále nachádzajú. Iba rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov. Európsky súd pre ľudské práva v obdobných prípadoch tiež konštatoval, že vo výnimočných prípadoch môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia počas obzvlášť dlhého obdobia

môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (rozsudok vo veci Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21. 12. 2010, č. 50973/08, § 52).

V.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

23. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

24. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal [obdobne § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

25. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu porušené boli, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov.

K bodu 3 výrokovej časti nálezu

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

27. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

28. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznať finančné zadosťučinenie každému v sume 10 000 € z dôvodu, že *„doba nečinnosti porušovateľa v rámci vykonávania jednoduchých procesných úkonov je neprimerane dlhá, pričom aj touto nečinnosťou porušovateľa ako súdu prvej inštancie sa neprimerane predĺžila celková dĺžka trvania samotného súdneho konania.“*

29. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

30. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku napadnutého konania okresného súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľov, ktoré boli porušené, a predmet konania a jeho význam pre sťažovateľov, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €.

31. Ústavný súd preto nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 000 €, a preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

K bodu 4 výrokovej časti nálezu

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

33. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

34. Ústavný súd uvádza, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 zodpovedá sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola vo výške 1 062 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 je v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Keďže právna zástupkyňa zastupuje v tejto veci 4 sťažovateľov, ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval aj podľa § 13 ods. 2 vyhlášky. Tarifná odmena za spoločný úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 preto predstavuje sumu 354 €.

35. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 875,09 € vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právna zástupkyňa sťažovateľov je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2020 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a písomné

podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2020 zvýšenú o 20 % DPH.

36. Ústavný súd nepriznal sťažovateľom odmenu a režijný paušál za podanie z 30. októbra 2020 (vyjadrenie sa k vyjadreniu predsedu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľov). Túto skutočnosť ústavný súd odôvodňuje tým, že právna zástupkyňa sťažovateľov síce v tomto podaní reagovala na vyjadrenie predsedu okresného súdu, ale bez uvedenia skutočností, ktoré by mali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

37. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu